

BORÅS STAD
Stadsrevisionen

REVISIONSREDOGÖRELSE 2023

Kommunstyrelsen

Första revisorsgruppen

Kommunfullmäktige
Borås Stad

Revisionsberättelse för Kommunstyrelsen år 2023

Vi har granskat Kommunstyrelsens verksamhet och årsredovisning 2023. Granskningen har utförts enligt god revisions sed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

Vår samlade bedömning är att Kommunstyrelsens årsredovisning endast i vissa delar redogör för hur styrelsen fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet. När det gäller Kommunfullmäktiges grunduppdrag i budget 2023 bedöms årsredovisningen i huvudsak redogöra för hur grunduppdraget fullgjorts. Kommunstyrelsen har inte uppnått tre av de fem indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt. Det genomförs inga analyser i årsredovisningen avseende de indikatorer som inte uppnås. Det framgår inte heller några förklaringar till varför indikatorerna inte uppnås eller vilka åtgärder i syfte att nå indikatorerna som Kommunstyrelsen genomfört under året. Kommunstyrelsen har avseende 2023 fått två uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Inget av Kommunfullmäktiges två uppdrag har genomförts under året. Genomförandet av Kommunfullmäktiges uppdrag bedöms som bristfällig och är fortsatt ett utvecklingsområde för Kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens redovisning av grunduppdraget och Kommunfullmäktiges fokusområden behöver utvecklas till kommande år.

Det ekonomiska resultatet för Kommunstyrelsen visar på ett överskott mot budget. Vi bedömer att godtagbara förklaringar till överskottet redovisas i årsredovisningen. Vi noterar att bufferten inte är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av resursfördelningsmodellen i Borås Stad. Enligt Stadsrevisionens bedömning behöver rapportens slutsatser ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete av resursfördelningsmodell, budgetprocess och ekonomistyrning.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av trångboddhet i Borås Stad. Stadsrevisionen bedömer att Kommunstyrelsen delvis följer upp trångboddheten i Borås Stad på ett ändamålsenligt sätt. Stadsrevisionen bedömer att olika aspekter på trångboddhet tydligare bör beaktas i arbetet med de nya riktlinjerna för bostadsförsörjning. Detta särskilt mot bakgrund av att trångboddheten i Borås är större än i jämförbara kommuner. Stadsrevisionen bedömer även att styrning, samordning, roll- och ansvarsfördelning inom området kan förtydligas för berörda nämnder och bolag.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av Borås Stads personalpolitik. Det framkommer i granskningen att Kommunstyrelsens hantering när det gäller lönebeslut vid rekrytering i andra nämnders verksamhet saknar stöd i styrelsens reglemente. Stadsrevisionens bedömning är att hanteringen är att betrakta som obehörigt beslutsfattande. Förhållandena innebär att ett stort antal obehöriga lönebeslut har fattats under 2023. Kommunstyrelsen behöver enligt Stadsrevisionens bedömning säkerställa att behöriga lönebeslut fattas när det gäller rekrytering i Borås Stads verksamheter. Granskningen visar att kompetensförsörjningsutmaningen för Borås Stads verksamheter är tilltagande. Vår bedömning är att Kommunstyrelsen och nämnderna med utgångspunkt i granskningen behöver säkerställa en ändamålsenlig styrning av personalpolitiken som möjliggör att Kommunfullmäktiges mål inom området kan uppnås.

Första revisorsgruppen har granskat Borås Stads årsredovisning 2023. Vår bedömning är att Borås Stads årsredovisning i huvudsak är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallag, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt god redovisningssed. Resultat, ekonomisk ställning och räkenskaper redovisas på ett i huvudsak rättvisande sätt. Balanskravet är uppfyllt.

Vi bedömer sammantaget att årsredovisningen till stora delar är förenlig med de mål som Kommunfullmäktige beslutat om gällande god ekonomisk hushållning. Borås Stads årsredovisning behöver dock utvecklas till kommande år gällande sammanställning och analys av verksamhetsperspektiven i förhållande till god ekonomisk hushållning. Vi noterar att styr- och ledningssystemet är under uppbyggnad och ska fullt ut implementeras under 2024. Vi bedömer därmed att Borås Stads årsredovisning inte fullt ut följer RKR R15 avseende God ekonomisk hushållning. När det gäller tre avsättningar bedöms dessa inte ha genomförts i enlighet med LKBR samt rekommendation RKR R9.

Vår bedömning är att Kommunstyrelsens verksamhet delvis har skötts på ett ändamålsenligt sätt. Bristerna i Kommunstyrelsens redovisning av grunduppdraget medför att vi inte fullt ut kan bedöma om verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt under 2023. Kommunstyrelsens redovisning av grunduppdraget och Kommunfullmäktiges fokusområden behöver utvecklas till kommande år. Genomförandet av Kommunfullmäktiges uppdrag bedöms som bristfällig och är fortsatt ett utvecklingsområde för Kommunstyrelsen. Verksamheten bedöms från ekonomisk synpunkt ha skötts på ett tillfredsställande sätt. Kommunstyrelsen behöver dock avsätta en tillräckligt stor buffert. Den interna kontrollen bedöms mot bakgrund av de avvikelser som identifierats från Borås Stads regler för intern kontroll och de fördjupade granskningar som riktats mot Kommunstyrelsen under året som inte helt tillräckligt. Kommunstyrelsen behöver åtgärda de avvikelser som identifierats.

Vi tillstyrker att Kommunstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för år 2023.

BORÅS 2024-04-15

Bengt Sandell
Ordförande

Nils-Gunnar Blanc
Vice ordförande

Jürgen Urbas

Bo-Lennart Bäcklund

Thomas Gustafsson

Fredrik Brandberg

Revisionsredogörelse för Kommunstyrelsen 2023

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll.

Nämndens grunduppdrag

I gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad framgår i 7 § följande:¹

Kommunstyrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglemente eller genom särskilt uppdrag. Kommunstyrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer. Redovisningen lämnas till Kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar. Nämnderna ska också fullgöra rapporteringsskyldighet enligt speciallag.

I det gemensamma reglementet framgår bl.a. även av 4 § att nämnden är anställningsmyndighet för personal vid sin förvaltning.

I reglemente för Kommunstyrelsen anges syftet med nämndens verksamhet samt dess uppdrag och ansvar.² I Kommunfullmäktiges budget 2023 anges nämndens grunduppdrag. Ovanstående innebär att nämnden i sin årsredovisning behöver redogöra både för uppdrag som anges i nämndens reglemente och i Kommunfullmäktiges budget.

Kommunstyrelsen har ett omfattande grunduppdrag enligt reglementet. Av reglementet framgår att Kommunstyrelsen inom grunduppdraget har sammanlagt ca 58 olika punkter av uppgifter fördelat inom områdena:³

- Allmänt om styrelsen uppgifter.
- Ledningsfunktionen och styrfunktionen.
- Styrelsens övergripande uppgifter.
- Bolag och stiftelser.
- Avfallshantering.
- Ekonomi och medelsförvaltning.
- Uppföljningsfunktionen.
- Särskilda uppgifter.
- Krisledning och höjd beredskap.
- Uppgifter enligt speciallagstiftning.

¹ Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, Fastställt av Kommunfullmäktige 2023-06-21

² Reglemente för Kommunstyrelsen, Fastställt av Kommunfullmäktige 2023-06-21

³ Ibid §§ 1-8 och §§ 10-12.

Kommunstyrelsen har även delegering från Kommunfullmäktige att fatta beslut i vissa typer av ärenden inom områdena; ekonomi, personal- och utvecklingsfrågor, informationssystem och informationsteknologi, fastighetsfrågor, näringslivsfrågor och yttranden som ankommer på fullmäktige i vissa fall. Sammanlagt har Kommunfullmäktige delegerat beslutsrätt inom ca 26 olika grupper av ärenden till Kommunstyrelsen.⁴

I Borås Stads styr- och ledningssystem anges att nämndens budget och årsredovisning ska omfatta följande delar när det gäller grunduppdraget.

- Nämndens grunduppdrag
- Så här klarar nämnden vårt grunduppdrag under kommande år
- Så här följer nämnden upp grunduppdraget
- Samarbete för att klara grunduppdraget

Nämndens redovisning av grunduppdrag

Som en del av årets granskning har Kommunstyrelsen årsredovisning gått igenom och stämts av mot de uppgifter som finns för Kommunstyrelsen i de reglementen som gäller för styrelsen. Genomgången omfattar även hur den delegation Kommunstyrelsen fått av Kommunfullmäktige genom reglementen har bedrivits.

Av Kommunstyrelsens årsredovisning framgår hur styrelsen under året fullgjort 15 av de ca 58 olika uppgifter som ålagts Kommunstyrelsen i reglementet. I årsredovisningen framgår även hur 4 av de ca 26 uppgifter där Kommunfullmäktige delegerat beslutanderätt till Kommunstyrelsen har fullgjorts. Kommunstyrelsen har i årsredovisningen endast i vissa delar redovisat hur styrelsen har fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet. Redovisningen av Kommunfullmäktiges grunduppdrag behöver utvecklas till kommande år.

Av Kommunstyrelsens årsredovisning framgår i huvudsak hur styrelsen arbetat för att uppfylla nämndens grunduppdrag i Kommunfullmäktiges budget 2023.

Stadsrevisionen noterar att redovisningen av grunduppdragen från reglemente och Kommunfullmäktiges budget till största delen finns samlat under rubriken *Grunduppdraget* i årsredovisningen.

⁴ Ibid § 9

Kommunfullmäktiges indikatorer för att följa upp grunduppdraget

För Kommunstyrelsen har Kommunfullmäktige fastställt fem indikatorer. Kommunstyrelsen redovisar indikatorerna enligt nedan:

- **Resultatet av det sammanfattande omdömet om näringslivsklimatet i Borås Stad ska öka. (Svar på fråga i Svenskt Näringslivs årliga enkät skala mellan 1 och 6).**
Utfallet för indikatorn för år 2023 (3,5) är högre än för 2022 (3,44). Indikatorn uppnås.
- **Rankingen i SKR:s öppna jämförelser, företagsklimat - Nöjd Kund Index (NKI) ska öka.**
Utfall för indikatorn för år 2023 var 75. För 2022 saknas redovisat utfall i årsredovisningen. 2021 var utfallet 78. Utfallet för 2023 jämfört med 2021 innebär att för indikatorn inte uppnås. Utfallet analyseras inte i årsredovisningen.
- **Antal gästnätter i Borås ska öka.**
Utfallet för indikatorn för år 2023 (231 373 gästnätter) är lägre än för 2022 (235 154 gästnätter). Indikatorn uppnås inte. Utfallet analyseras inte i årsredovisningen.
- **Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.**
Utfallet för indikatorn år 2023 (4,2 %) är högre än utfallet för år 2022 (3,5 %). Indikatorn uppnås inte. Utfallet analyseras inte i årsredovisningen.
- **Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka %.**
Utfallet för indikatorn år 2023 (80 %) är högre än utfallet för år 2022 (68 %). Indikatorn uppnås.

Kommunstyrelsen har inte uppnått tre av de fem indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt. Det genomförs inga analyser i årsredovisningen avseende de indikatorer som inte uppnås. Det framgår inte heller några förklaringar till varför indikatorerna inte uppnås eller vilka åtgärder i syfte att nå indikatorerna som Kommunstyrelsen genomfört under året.

Stadsrevisionen noterar att indikatorerna för att följa upp grunduppdraget endast följer upp en mindre del av Kommunstyrelsens grunduppdrag enligt de reglementen som gäller för styrelsen.⁵ Indikatorerna avser även endast en mindre del av grunduppdraget i Kommunfullmäktiges budget 2023.⁶

Kommunfullmäktiges verksamhetsmätt

I Kommunfullmäktiges budget 2023 finns ett antal verksamhetsmätt angivna som syftar till att följa nämndens grunduppdrag. Samtliga verksamhetsmätt ska redovisas i årsredovisningen.

Kommunstyrelsen anger i årsredovisningen måtten från Kommunfullmäktiges budget 2023 för samtliga fyra verksamhetsmätt. Verksamhetsmättens utfall för 2023 redovisas inte i årsredovisningen. Verksamhetsmåtten kommenteras eller analyseras inte i årsredovisningen. Verksamhetsmättens utfall för året behöver till kommande år ingå i årsredovisningen.

⁵ Ledning och samordning av näringslivsfrågor enligt § 3 i reglemente för Kommunstyrelsen, 2023-06-21. Personalansvar enligt § 4 i gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad 2023-06-31.

⁶ Borås Stads budget 2023 s. 38. "I Kommunstyrelsens uppdrag ingår att främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen. Uppdraget innebär att arbeta med tillväxt, etablering, näringslivsutveckling och internationell samordning."

Kommunfullmäktiges nya uppdrag 2023

Kommunstyrelsen har avseende 2023 fått två uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Inget av Kommunfullmäktiges två uppdrag har genomförts under året.

0 ■ 2 ◆ 0 ● 0 ■ av 2 uppdrag

Kommunstyrelsen redovisar i sin årsredovisning genomförandet enligt nedan.

- **En utredning ska göras dels om hur Borås Stad på bästa sätt kan vidareutveckla arbetet med att på sina egna marker uppnå ökad variation i skogslandskapet, pröva alternativa brukningsmetoder, återskapa våtmarker och öka den biologiska mångfalden, dels om hur skogen bäst kan fungera som kolsänka.**
Det framgår av årsredovisningen att uppdraget kopplar an både till Miljöprogram och Energi- och Klimatstrategi, och förvaltningen har planerat att i samverkan med berörda förvaltningar tillsätta en arbetsgrupp för att utreda frågorna. En handlingsplan och konsekvensbedömning kommer att arbetas fram som beskriver hur målen med uppdraget kan nås. Uppdraget utförs i samverkan med bland annat Tekniska förvaltningen, som hösten 2023 har gjort en utredning utifrån sitt uppdrag. Denna utredning kommer ligga till grund för fortsatt arbete inom uppdraget.
- **Sverige behöver öka självförsörjningsgraden av livsmedel. Borås Stad ska utreda vad staden kan bidra med, så att livsmedelsproduktionen inom kommunens område kan öka.**
Det framgår av årsredovisningen bl.a att kontakter tagits under 2023 med det lokala näringslivet och de lokala organisationer som är viktiga för en höjning av stadens livsmedelsförsörjning i händelse av höjd beredskap, kris och katastrof. En rimlig avgränsning av stadens uppdrag behöver samordnas med berörda myndigheter, främst Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Försvarsmakten. Prognosen i årsredovisningen är att analysen tillsammans med myndigheterna tar åtminstone våren 2024 i anspråk.

Utöver ovanstående redovisar Kommunstyrelsen i årsredovisning 2023 även genomförandet av sammantaget 17 äldre uppdrag som Kommunfullmäktige beslutat om under åren 2015-2022. Av de 17 äldre uppdragen är elva uppdrag från Kommunfullmäktige fortfarande inte genomförda under 2023.

Genomförande av Kommunfullmäktiges uppdrag bedöms fortsatt vara ett utvecklingsområde för Kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges fokusområden

I Kommunfullmäktiges budget för år 2023 har 12 fokusområden formulerats kopplade till Visionen om framtiden Borås samt Borås Stads uppdrag som välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör samt arbetsgivare. Nämnden ska enligt styr- och ledningssystemet ange i sin budget och årsredovisning bl.a. följande:

- Så här bidrar nämnden till Kommunfullmäktiges fokusområden
- Så här följer nämnden upp att den bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden
- Samarbeten för att bidra till Kommunfullmäktiges fokusområden

Kommunstyrelsen har för året inte beslutat om hur styrelsen bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden eller dess uppföljning och samarbeten. Detta är inte i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem. Kommunstyrelsen redogör i budget och årsredovisning för styrelsens arbetsgivarpolitik.

Resurser

Kommunstyrelsen redovisar totalt, för samtliga tre budgetramar, ett överskott på ca 7,6 mnkr jämfört med budget. Ramen för Stadsledningskansliet redovisar ett överskott på ca 2,0 mnkr. Ramen för kommungemensam verksamhet redovisar ett överskott på ca 0,7 mnkr. Ramen för samhällsbyggnad redovisar ett överskott på ca 4,8 mnkr. Stadsrevisionen noterar att bufferten inte är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget. Enligt beslut i Kommunfullmäktige ska varje nämnd sätta av som lägst 1 % i buffert utav sitt kommunbidrag till oförutsedda händelser. Kommunstyrelsen har i Borås Stads budget 2023 fått ett kommunbidrag om ca 165 mnkr. Kommunstyrelsen har i sin nämndbudget för 2023 avsatt ca 1,47 mnkr i buffert. I Kommunstyrelsens årsredovisning framgår att bufferten uppgick till 1,65 mnkr detta då den justerats upp under året för att vara 1 % av Kommunbidraget. Samtidigt har kommunbidraget justerats under året till ca 166,6 mnkr. Bufferten omfattar således inte 1 % av kommunbidraget.

Enligt Kommunfullmäktiges budget 2023 är det ekonomiska målet för respektive nämnd det budgeterade resultatet efter kommunbidrag i den av Kommunfullmäktige fastställda årsbudgeten. Det budgeterade resultatet för var enligt Kommunfullmäktiges budget 2023 ett nollresultat. I syfte att klargöra storleken på årets resultatavvikelse i förhållande till ett nollresultat har avvikelsens storlek i procent (%) av Kommunstyrelsens bruttokostnader tagits fram. För Kommunstyrelsen var 2023 års utfall totalt 1,7 %. Utfallet för respektive ram var för 2023 enligt nedan:

- Ramen avseende Stadsledningskansliet, 0,7 %.
- Ramen avseende Samhällsbyggnad, 3,5 %.
- Ramen avseende Kommungemensam verksamhet, 2,8 %.

Resultaträkningen för ramarna avseende Stadsledningskansliet och Samhällsbyggnad stämmer inte gentemot avstämning med ekonomisystemet. Avvikelsen finns i årsredovisningens ekonomiska sammandrag avseende båda ramarna. Av årsredovisningen framgår det ekonomiska resultatet 2023 för Stadsledningskansliets avdelningar.

Nedan redovisas de större budgetavvikelserna.

Verksamhetens budgetram

Stadsledningskansliet

- I resultatet ingår örönmärkta medel för projektet Organisationshälsa. Räknas dessa bort blir resultatet i stället ett budgetöverskott på 7,5 mnkr. Stadsledningskansliet har under året haft flera oförutsedda poster, bland annat i form av utgifter för lastbilsställplats (2,8 mnkr), bidrag till BoråsBorås TME för trygghetsskapande åtgärder (0,8 mnkr) och bidrag till fiberförening (1,5 mnkr). Dessa har dock vägts upp av bland annat en intäkt för justering av försäkringsskador (3,7 mnkr) samt större positiva avvikelser på personalbudgeten.

Samhällsbyggnad

- Överskottet beror dels på överskott i personalbudgeten (3,2 mnkr), dels på högre intäkter än budgeterat (4 mnkr). Mark- och exploateringsavdelningen har haft stora intäkter för nyttjanderätter av mark som räknas upp med konsumentprisindex. I och med inflationsutvecklingen blev dessa betydligt högre än prognosen inför året. Samhällsbyggnadsförvaltningen har under året ökat sina kostnader för externt köpta tjänster.

Kommungemensam verksamhet

- Överskottet beror till största delen (0,5 mnkr) på att de extratjänster som kommunen köper från Västtrafik inte nyttjades av boråsarna i så stor grad som var budgeterat.

Investeringar

Investeringarna uppgår till sammanlagt till ca 23,5 mnkr avseende 2023. Investeringsbudgeten uppgick till ca 52 mnkr för året. Avvikelsen förklaras inte i årsredovisningen. Fastighetsinköp har gjorts under 2023 av bl.a. Tummarp 1:37, Mjölkskilviken 16 och Fristad hed. Total kostnad för Kommunstyrelsens fastighetsköp under 2023 uppgår till ca 24,6 mnkr. Stadsrevisionen noterar att siffrorna i tabellen i årsredovisningen som avser sammanställning av investeringsvolymerna inte stämmer jämfört med den övriga investeringsredovisningen.⁷

Exploateringsredovisning

Exploateringsredovisningen omfattar exploateringsprojekten för utbyggnad av Viared Västra, Viared Norra, industriområde Nordskogen, utbyggnad av övriga industriområden och utbyggnad av bostadsområden. Exploateringsutgifterna för dessa områden uppgick under 2023 till ca 10,6 mnkr. Försäljning av tomtmark har under 2023 uppgått till ca 51,5 mnkr. I årsredovisningen framgår att det genomförts rättelser i exploateringsredovisningen under året av olika skäl. En sammanställning av rättelserna kommer att finnas med i Borås Stads årsredovisning 2023.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående områden.

Projekt Frisk organisation

Frisk organisation är ett projekt som efter förlängning sträcker sig över fem år (2019-2023) med syftet att öka förutsättningarna för att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder ett hållbart arbetsliv. Målet är att minska inflödet till sjukskrivning och därmed minska antalet rehabiliteringsärenden och över tid nå en rimlig och stabil nivå för sjukfrånvaron. Arbetet i projekt frisk organisation sker i samverkan med Sjuhärads samordningsförbund och projektet positiv riktning i arbetslivet (PRiA). Projektet har följts och utvärderas av extern part, RISE, (Research Institutes of Sweden) under de tre första åren.

Projektiden bygger på tre delar:

- Statistikstöd som ger beslutsstöd till chef och HR.
- Arbetsplatsstöd med ett team som ger stöd till arbetsplatser efter behov.
- Ett kunskapsstöd som ökar kunskapen och medvetenheten i Borås Stad om vilka organisatoriska faktorer som driver hälsa, både på individ- grupp- och organisationsnivå.

Under projektets femte år har enheten organisationshälsa fortsatt arbetet med de arbetsplatser som i fråga om ohälsotal har de största utmaningarna. Utöver kartläggning/screening och workshops för hållbara arbetsplatser har arbetet inneburit stöd till arbetsplatser med t.ex. individuellt chefsstöd, grupputveckling, processhandledning och/eller andra insatser på grupp- och organisationsnivå. I varje uppdrag har för- och eftermätningar genomförts där medarbetare fått svara på frågor om upplevelse av arbetsmiljö- och hälsoproblem. Insatserna har som mål att leda till konkret utveckling och stöd i vardagen. Enheten har genom två rapporter lyft fram arbetsplatsers arbete med friskfaktorer som sätter fokus på den sociala och organisatoriska arbetsmiljön. Inför årets medarbetarenkät har enheten varit med och tagit fram rapporter för att ge stöd till samtliga förvaltningar utifrån de avslutande frågorna om upplevd arbetsmiljö och hälsa och dess påverkan på arbetet. Enheten har fortsatt arbetet med Chefoskopet vid sju förvaltningar. Chefoskopet är ett verktyg som synliggör chefs förutsättningar och ger stöd för fortsatt utvecklingsarbete. En utvärdering av Chefoskopet i Borås gjordes under året på uppdrag av Sjuhärads samordningsförbunds projekt PRIA.⁸

⁷ Årsredovisning 2023, Kommunstyrelsen. Tabell 5.1 rad nr 2 stämmer inte jämfört med tabell 5.2 och 5.3

⁸ Borås Stad, Personalekonomisk redovisning 2023 s. 45

Tillitsresan

När Borås Stads stadsdelsnämnder 2017 ersattes av facknämnder fattade Kommunfullmäktige beslut om en ny organisation. Det politiska beslutet inledde även ett förändringsarbete mot en mer tillitsbaserad styrning och ledning. Förändringsarbetet döptes till *Tillitsresan* som handlar om att dels få till en organisation med mindre detaljstyrning och större tillit till medarbetarnas professionella omdöme, dels utgå mer från behoven i mötet mellan medborgare och medarbetare. Att arbeta för en tillitsbaserad styrning behöver enligt Kommunstyrelsen ses som en ständigt pågående process med mycket lång tidshorison.⁹

År 2017 beslutade Kommunstyrelsen att Borås Stad ska delta i Sveriges Kommuners och Regioners projekt *Förenklat och effektivare styrsystem* och gav stadsdirektören i uppdrag att genomföra projektet. Projektet genomfördes 2017–2019 och resulterade i dels en kartläggning av det som uppfattas som problem i dåvarande styrmodell och planerings- och uppföljningsprocess, dels förslag till förbättringar för att få till ett förenklat och effektivare styrsystem i Borås Stad. I maj 2019 redovisades projektresultatet för Kommunstyrelsen. Resultatet innefattade ett förslag på 13 förbättringsområden som skulle omhändertas genom ett koncernövergripande arbete i Borås Stad under ledning av stadsdirektören. Utformning och implementering av förbättringsområdena skulle ske inom ramen för *Tillitsresan*.

En uppföljning av arbetet med Tillitsresan och en redovisning av status på implementering har under 2023 sammanställts i en rapport *Uppföljning av arbetet med Tillitsresan*.¹⁰

Av rapporten framgår bl.a. strategin för tillitsresan, uppföljning av de förbättringsområden som identifierades inom arbetet med ett förenklat och effektivare styrsystem och risker och utmaningar i arbetet. Rapportens slutsatser konstaterar att det har hänt mycket sedan beslut togs om att Borås Stad ska starta förändringsarbetet mot en mer tillitsbaserad styrning och ledning. Arbetet har resulterat i införande av nya system, metoder och arbetsätt som nu ska användas och vidmakthållas. Tillitsresans organisation har gjort sitt men arbetet fortsätter i ordinarie organisation. Vilka förändringar som behöver göras framåt behöver växa fram gradvis i samråd med medarbetare. Det blir alla chefers och medarbetares ansvar att kontinuerligt arbeta för att alla stadens arbetsplatser präglas av tillit.

När det gäller ännu ej genomförda förbättringar framkommer av utvärderingen bl.a. tre områden där fortsatt utveckling behövs:¹¹

- *Roller och ansvar* - Inom förbättringsområdet roller och ansvar tillsattes en arbetsgrupp som bland annat fördjupade sig i hur skiljelinjen mellan politiker och tjänstepersoner skulle kunna bli tydligare. Delar av organisationens roller och ansvar har förtydligats genom det nya styr- och ledningssystemet men arbetsområdet kan behöva utvecklas vidare.
- *Analys* - Med tanke på hur viktigt det är med analyser för att förstå vad som orsakar och påverkar olika resultat och måluppfyllelse samt varför det ser ut som det gör, krävs bra arbetsätt för analyser. Analyser är för de flesta kommuner ett eftersatt område, likaså för Borås Stad och därför behöver staden utveckla former för detta.
- *Öppenhet och transparens* - Då öppenhet och transparens är centrala delar i ett förändringsarbete mot en tillitsbaserad styrning och ledning är det viktigt att ta upp arbetet kring området ledningens synlighet. Öppenhet och transparens ger många synenergier och skapar en bättre tillit och förtroende mellan chefer och medarbetare och mellan medarbetare och politisk ledning. Exempelvis skulle ledningsgrupper och vissa politiska forum såsom uppdragsdialoger kunna publicera anteckningar på intranätet för att skapa öppenhet och transparens.

⁹ Kommunstyrelsen protokoll, 2023-09-11 § 319

¹⁰ Borås Stad, Uppföljning av arbetet med tillitsresan, 2023-06-15

¹¹ Ibid. 2023 s. 22f.

Socialt hållbart Borås

Den 7 september 2020 fastställde Kommunstyrelsen målbilden ”god start i livet och goda uppväxtvillkor” för Socialt hållbart Borås. Målbilden har två syften; dels att identifiera målområden och strategier som nämnder och verksamheter i Borås Stad kan samlas kring för att tillsammans bidra till att öka förutsättningarna för mer jämlika livsvillkor och bättre hälsa, och dels att skapa en gemensam inriktning för framtida åtgärder.

I mars 2021 beslutade Kommunstyrelsen att utvidga arbetet Socialt hållbart Borås med målområdena ”förutsättningar för arbete” och ”Boende och närmiljö”.

Den 22 november 2021 antog Kommunstyrelsen den övergripande målformuleringen för alla tre målområdena ”att stärka förutsättningar för jämlika livsvillkor och god hälsa”. Till varje målområde finns effektmål formulerade för att nå det övergripande målet. Arbetet är gemensamt och inkluderar nämnder, bolag och andra nyckelaktörer, både inom och utom den kommunala organisationen.

Inom arbetet bedrivs även områdesutveckling vid stadsdelen Norrby. Områdesutveckling är ett arbets sätt som innebär ett helhetsgrepp inom ett geografiskt område där Borås Stad i samverkan med aktörer verksamma på området arbetar parallellt med flera insatser samtidigt.¹²

Uppföljningen av Socialt hållbart Borås sker på två nivåer. En övergripande uppföljning och samlad analys av målbilden kommer att genomföras vartannat år utifrån indikatorer kopplade till de långsiktigt önskade effekterna och välfärdsboks lutet. Handlingsplanerna följs upp årligen på aktivitetsnivå utifrån de utpekade aktiviteterna för var och en av de prioriterade målområdena. Den årliga redovisningen på aktivitetsnivå kommer att kopplas ihop med den övergripande måluppföljningen som sker vartannat år.

Den övergripande strukturen för arbetet med socialt hållbart Borås kan beskrivas i nedan bild.

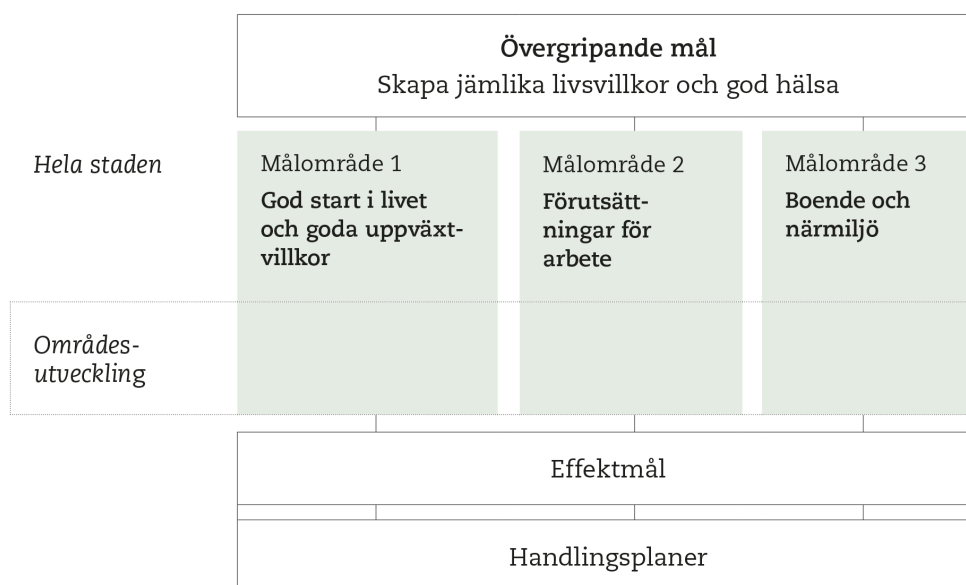

Bild 1 - Övergripande struktur för Socialt hållbart Borås

¹² Borås Stad, Utvärdering av områdesutvecklingsmodellen, 2023 s. 3.

Effektmålen för varje målområde är:¹³

God start i livet och goda uppväxtvillkor

- I Borås ska barn och unga ha tillit till sin egen förmåga och omgivningen för att kunna delta aktivt i samhället.
- I Borås ska barn och unga vara förberedda för eftergymnasiala studier eller arbetslivet.
- I Borås ska barn och unga ha likvärdiga möjligheter att delta i meningsfulla fritids- och kulturaktiviteter.
- I Borås ska barn och ungas språkutveckling främjas på samtliga arenor där barn och unga vistas.
- I Borås ska barn och unga växa upp med stödjande vuxna i sin närhet som stärker barn och ungas hälsa och livsvillkor.

Förutsättningar för arbete

- I Borås ska alla invånare i arbetsför ålder ha utbildning på gymnasienivå.
- I Borås ska alla, även utsatta grupper, finnas i arbete.
- Arbetsgivare i Borås har en bred rekrytering och en blandning av anställda.

Boende och närmiljö

- I Borås ska det inte finnas några utsatta områden.
- I Borås ska det finnas en blandad bebyggelse med olika boendeformer för alla livssituationer.
- I Borås ska ingen vara hemlös.
- I Borås ska närmiljöerna vara attraktiva, trygga och skapa möten mellan människor.
- I Borås ska invånarna och samhällets olika aktörer känna tillit till varandra, ta gemensamt ansvar och ges möjlighet att vara delaktiga i en positiv stadsutveckling.

Kommunstyrelsen har för 2023 genomfört en uppföljning av effektmålen kopplade till varje målområde. Effektmålen har sammantaget 20 definierade variabler som utgångspunkt för uppföljning.¹⁴ Av uppföljningen framgår bl.a. att det fortsatt finns skillnader mellan olika geografiska områden och olika grupper av boråsare, vilket bidrar till en ökad grad av segregation. De ojämlika skillnaderna är resultatet av ett samhälle som vuxit fram under en lång tid. Resultat och effekt av de insatser som görs idag inom socialt hållbart Borås kan komma att dröja.¹⁵

¹³ Borås Stad, Redovisning Socialt hållbart Borås 2023, Dnr KS 2021-00246 1.4.2.0

¹⁴ Borås Stad, Socialt hållbart Borås, målområdesuppföljning 2023 s. 14, s.28, s.42.

¹⁵ Ibid. s. 62. Även Kommunstyrelsens protokoll 2023-11-20 § 404.

Kommunstyrelsen har under 2023 även upprättat en redovisning av arbetet som bedrivits med utgångspunkt i handlingsplanerna för Socialt hållbart Borås.¹⁶ I redovisningen framgår status för sammantaget 26 olika aktiviteter.

För aktiviteterna finns en skattning av status utifrån om aktiviteten ej är genomförd (röd), delvis genomförd (gul), genomförd, pågående eller avslutad (grön) eller ej ännu påbörjad (-). Av redovisningen framgår att aktiviteterna genomförts enligt nedan:

0 ■ 3 ◆ 22 ● 1 ■ av 26 aktiviteter

Inom socialt hållbart Borås har det förutom ovanstående även genomförts en utvärdering av skola som arena och en utvärdering av områdesutvecklingsmodellen under 2023.¹⁷ Under året har även en rapport avseende följeforskning av arbetet med socialt hållbart Borås tagits fram.¹⁸

Ärendehandbok/beredningsprocess

Arbetet med en ärendehandbok pågår fortfarande vid Stadsledningskansliet. Handboken kommer att rikta sig i första hand till Kommunstyrelsen då den processen ser annorlunda ut gentemot nämnderna. En handbok för nämnderna kommer att skapas i nästa steg. Arbetet har dock fått pausas under 2023 på grund av personalomsättning och med anledning av den organisationsförändring som genomförts vid Stadsledningskansliet under året.

Trafikprogram

Kommunfullmäktige antog 23 september 2023 ett nytt trafikprogram för Borås Stad.

Trafikprogrammets syfte är att konkretisera översiktsplanens strategier och att visa vilka åtgärder som behövs inom transportinfrastrukturen för respektive färdmedel. Programmet baseras på en målbild för färdmedelsfördelningen år 2040 som innebär att cykelresorna och resor med busstrafiken ska öka kraftigt. Genom detta kommer biltrafikens ökning att dämpas.

Samordnad varudistribution

Stadsledningskansliet har under 2023 bedrivit arbete med upphandling av nya livsmedelsavtal. De nya avtalen började gälla från 1 maj 2023. Det nya avtalet kommer till skillnad från det gamla inte finansiera den samordnade varudistributionens kostnader när det gäller livsmedel genom provision som nämnderna får betala vid köp av livsmedel. Istället kommer kostnaderna för den samordnade varudistributionen finansieras genom ett ökat kommunbidrag för Kommunstyrelsen. Den nya hanteringen av dessa kostnader innebar 2023 att ca 5,3 mnkr finansierades genom ökat kommunbidrag till Kommunstyrelsen. 2024 kommer att vara det första året då det nya avtalet omfattar ett helt kalenderår och kostnaderna då uppskattas till ca 7 mnkr.¹⁹

Kommunstyrelsen fick i Kommunfullmäktiges budget 2022 i uppdrag att utreda om införandet av distributionscentralen har lett till merkostnader för de nämnder som har tillagningskök. Kommunstyrelsen hade inte genomfört uppdraget under 2022. Av årsredovisningen för 2022 framgick avseende uppdraget att *"Koncerninköp har påbörjat utredningen, som beräknas bli färdig under tertial 2 2023."*²⁰ För 2023 redovisar Kommunstyrelsen i sin årsredovisning uppdraget som genomfört. Av årsredovisningen 2023 framgår att *"Ärendet avslutas på grund av ändrade förutsättningar. På grund av förändrad finansieringsmodell finns inte längre behov av utredningen."*²¹

¹⁶ Borås Stad, Redovisning socialt hållbart Borås 2023, Dnr KS 2021-002461.4.2.0

¹⁷ Borås Stad, Utvärdering av områdesutvecklingsmodellen, 2023. Borås Stad. Borås Stad Utvärdering av skola som arena 2023

¹⁸ Centrum för välfärdsstudier, Högskolan i Borås, Följeforskning av socialt hållbart Borås – Tre studier om gränsöverskridande samverkan inom kommunal välfärd, 2023-06-13.

¹⁹ Borås Stads Budget 2024 s. 36

²⁰ Borås Stad, Kommunstyrelsens årsredovisning 2022 s. 14

²¹ Borås Stad, Kommunstyrelsens årsredovisning 2023 s. 8

Centrala kostnader

Stadsledningskansliet har arbetat med att utveckla hanteringen när det gäller de centrala kostnaderna som fördelas ut till Borås Stads nämnder från Kommunstyrelsen. Förändringen avser att i större utsträckning finansiera centrala kostnader genom kommunbidrag. Utgångspunkten i förändringen har varit att personalkostnader för ex. olika strategiska tjänster vid Stadsledningskansliet inte ska finansieras genom kostnadsfördelning utan istället via kommunbidrag. Olika typer av tjänster som ex. IT-system m.m. kommer fortfarande fördelas ut via interndebitering till de nämnder som använder systemen. Förändringen har införts till 2023 och gäller stora delar av Stadsledningskansliets verksamhet. Den gäller dock inte för personalkostnader som avser tjänster vid Koncerninköp.

I Kommunfullmäktiges budget för 2023 framgår att vissa centrala kostnader inklusive distributionscentralen inte kommer att fördelas ut från och med 2023. Kommunstyrelsens kommunbidrag ökades av denna anledning med 8,1 mnkr 2023.

Hedersrelaterat våld

Stadsledningskansliet har under 2023 bedrivit arbete med en revidering av Borås Stads program mot hedersrelaterat våld. Det övergripande syftet med programmet är att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck i Borås Stad. Detta ska göras genom att utveckla och kvalitetssäkra stadens arbete så att utsatta får det stöd och skydd som de behöver för att leva ett liv fritt från våld och förtryck och som är förenligt med svensk lagstiftning och de mänskliga rättigheterna.

Vid årsskiftet 2022-2023 har Kommunfullmäktige beslutat att flytta Relationsvårdsenheten, inklusive arbetet mot hedersrelaterat våld, från Arbetslivsnämnden till Individ- och familjeomsorgsnämnden. Enligt Individ- och familjeomsorgsnämndens reglemente ansvarar nämnden för socialtjänstens arbete mot hedersrelaterat våld samt samordning av Borås Stads arbete mot hedersrelaterat våld.

Den organisatoriska förändringen har inneburit att Borås Stads program mot hedersrelaterat våld reviderats under 2023. Kommunfullmäktige beslutade 21 december 2023 att anta det reviderade programmet mot hedersrelaterat våld.²² I det reviderade programmet har Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvar för uppföljning. Individ- och familjeomsorgsnämnden ska följa upp programmet vartannat år.

Organisationsförändring

Under föregående mandatperiod har en rad initiativ tagits för att förbättra dialog, samarbete och samsyn inom samhällsbyggnadsprocessen. Initiativen har bl.a. handlat om gemensam kommunikationsplanering, men också om definition och kartläggning av samhällsbyggnadsprocessen. En utredning om en ny samhällsbyggnadsorganisation färdigställdes 1 september 2022.

Den 7 december 2022 beslutade Kommunfullmäktige om en ny samhällsbyggnadsorganisation.²³ Beslutet innebar att det kommunala lantmäteriet gick över till Tekniska nämnden från Samhällsbyggnadsnämnden. Avdelningarna Mark- och exploatering och Strategisk samhällsplanering gick över till Samhällsbyggnadsförvaltningen från Stadsledningskansliet. Organisationsförändringarna gäller från och med 1 januari 2023. Kommunstyrelsens uppdrag ändrades inte.

²² Borås Stad, Kommunfullmäktiges protokoll 2023-12-21 § 215

²³ Borås Stad, Kommunfullmäktiges protokoll 2022-12-07/08, Dnr KS 2022-00688 1.3.1.0

Sammanfattningsvis innebar förslaget till ny samhällsbyggnadsorganisation att Kommunstyrelsen fick ett större ansvar för de kommunövergripande klimat- och miljöfrågorna. Medarbetare med fokus på cirkulär ekonomi och arbete med de klimat- och miljöstrategiska styrdokumenterna flyttade från Miljöförvaltningen till Samhällsbyggandsförvaltningen med uppgift att handlägga ärenden åt Kommunstyrelsen. Mark- och exploatering och Strategisk samhällsplanering flyttade till Samhällsbyggnadsförvaltningen, avdelningarna handlägger och bereder ärenden åt Kommunstyrelsen.

Samhällsbyggnadsnämnden fick uppdraget om dispens och tillsyn av strandskydd som tidigare låg på Miljö- och konsumentnämnden. Förstärkt kompetens inom fysisk planering flyttades över från Miljö- och konsumentnämnden. Samhällsbyggnadsförvaltningen fick även delar av den miljöstrategiska avdelningen, samt avdelningarna Mark- och exploatering och Strategisk samhällsplanering från Stadsledningskansliet. Från Tekniska nämnden flyttade två tjänster till Samhällsbyggnadsnämnden för att arbeta med de strategiska frågorna gällande park och trafik i planeringsstadiet. Samhällsbyggnadsförvaltningen har under 2023 arbetat med att bereda ärenden både Samhällsbyggnadsnämnden och Kommunstyrelsen. Den kommunala Lantmäteriafdelningen flyttades från Samhällsbyggnadsnämnden till Tekniska nämnden för att undvika jäv.

En uppföljning av organisationsförändringen ska göras till Kommunfullmäktige under våren 2024.

Statsbidrag

Stadsrevisionen granskade under 2022 Borås Stads hantering av riktade statsbidrag. Granskningen visade bl.a. att Kommunstyrelsen behövde arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag. Kommunstyrelsen hade enligt vad som framkom i granskningen inte tagit en samordnande roll när det gäller kommunens interna kontroll av riktade statsbidrag. Förhållandena medförde enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsen inte säkerställt en tillräcklig intern kontroll när det gäller redovisning av riktade statsbidrag. Avsaknad av central sammanställning och uppföljning medförde enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsens uppsikt inom området inte är helt tillräcklig.

Det finns från och med 2023 med en uppställning över aktuella riktade stats- och EU-bidrag i respektive nämnds och Kommunstyrelsens årsredovisning. Detta för de nämnder som erhåller statsbidrag. Statsbidragen redovisas i tabellform med uppföljning av bidragsgivare, ändamål, totalt beviljat bidrag samt redovisat bidrag under 2023. Stadsrevisionen noterar att generella statsbidrag inte finns redovisade i Kommunstyrelsens årsredovisning.

Momsrutiner

År 2022 granskade Stadsrevisionen Borås Stads momsrutiner. Granskningen visade att Borås Stad inte fullt ut redovisade ingående moms i enlighet med gällande lagstiftning. Hanteringen behövde ses över för att säkerställa en korrekt redovisning. Förhållandena bedömdes innebära risk för att Borås Stad behöver korrigera tidigare redovisningsperioder om Skatteverket skulle genomföra en granskning. Stadsrevisionen rekommenderade att Kommunstyrelsen och nämnderna inför löpande kontroller och avstämningar av momsredovisningen i syfte att säkerställa en lagenlig momshantering. Borås Stads befintliga momsrutiner behövde ses över och utformas i enlighet med gällande lagstiftning och syfta mot en mer enhetlig hantering.

Avdelningen Redovisningsservice har på beställning av Kommunstyrelsen påbörjat ett arbete med att kvalitetssäkra att Borås Stad följer redovisningsrekommendationerna från RKR (Rådet för kommunal redovisning) under 2023. Alla förvaltningar har varit inbjudna till en grundläggande momsutbildning, till utbildningar i ekonomisystemet och det har anordnats nätverksträffar inom kund- och leverantörsreskontra. I ekonomihandboken uppges att varje förvaltning själva ansvarar för att momsreglerna inom förvaltningens verksamhetsområde efterlevs. Övergripande ansvar för kommunens hantering av moms har Redovisningsservice vid Servicenämnden.²⁴

²⁴ Borås Stads intranät:

<https://intranet.boras.se/styrningochledning/handbockermetodermodellerochrutiner/ekonomihandbok/moms.4.366f0c6a148c124dedd223e8.html>

Parkeringsstrategi

Kommunfullmäktige har i oktober 2023 beslutat om ett utökat uppdrag gällande parkeringsfrågor till Borås kommuns Parkerings AB. Det utökade uppdraget börjar gälla från och med 2024. Kommunfullmäktige beslutade om ett reviderat ägardirektiv i december 2023.

Tre av Borås Stads styrdokument avseende parkering har under 2023 tagits fram i ett gemensamt arbete för att få en helhet i parkeringsfrågorna. Dokumenten är *Program för parkering*, *Borås Stads parkeringsregler* (riktlinjer) samt *Villkor för parkeringsköp*. De tre dokumenten har remitterats tillsammans. Kommunfullmäktige beslutade i december 2023 att anta styrdokumentet *Program för parkering*. *Villkor för parkeringsköp* antogs och ersätter tidigare *regler för parkeringsköp*. *Borås Stads parkeringsregler* kommer behöva byta namn från regler till riktlinjer då Borås Stad inte längre har regler som en del av sina styrdokument. *Borås Stads parkeringsregler* (riktlinjer) ska tillämpas vid bygglovgivning och ska antas av Samhällsbyggnadsnämnden.

Ledningssystem för informationssäkerhet

Arbetet med att införa ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) i Borås Stad har pågått under större delen av 2022 fortsatt under 2023. Projektet är nu i fasen där alla förvaltningar inom Staden ska börja anpassa sitt arbetssätt med informationssäkerhet enligt de styrdokument som är framtagna. Detta arbete sker mot bakgrund av en alltmer digitaliserad verksamhet med nya digitala verktyg där behovet av robust informationssäkerhet är tydligt. En informationskampanj startades under 2023 för att öka medvetenheten om vad LIS innebär och hur det berör de olika förvaltningarna. Utbildningsinsatser har också genomförts för att säkerställa att medarbetare i Borås Stad förstår vikten av och hur de ska arbeta med informationssäkerhet i enlighet med de nya riktlinjerna. I arbetet med att etablera LIS nyttjades även extern kompetens från ett konsultföretag. Denna insats hade som syfte att stödja utformningen och implementeringen av ledningssystemet.

Arbetet har enligt intervjuad vid Stadsledningskansliet försvårats under 2023 av de olika förutsättningar som förvaltningarna har. Detta både när det gäller förvaltningarnas tillgängliga personalresurser för arbetet och vilket uppdrag förvaltningarna har. Under våren 2024 kommer en ytterligare tjänst inrättas för att arbeta med informationssäkerhet vid Stadsledningskansliet.

Kommunstyrelsens politiska råd

Kommunstyrelsen beslutade 5 december 2022 om att inrätta fyra politiska råd. Dessa var:²⁵

- **Digitaliserings- och innovationsråd**

En politisk styrgrupp tillsätts för strategiska frågor kring digitalisering och innovation med uppgift att arbeta med långsiktig övergripande planering. Rådet skall fungera som ett bollplank i det fortsatta arbetet med Borås Stads digitalisering och innovation. Rådet ska verka som en positiv kraft och en arena för digitalisering och innovation. Rådet skall även vara en brygga mellan Kommunstyrelsen och IT-styrgruppen som är den grupp i tjänsteorganisationen som arbetar med dessa frågor.

- **Klimatråd**

Klimatrådet fokuserar både på minskning av växthusgasutsläpp och på klimatanpassning. I Klimatrådets uppdrag ingår bland annat att hålla sig informerat om klimatfrågan och om Borås Stads klimatarbete, samt att föreslå prioriteringar och åtgärder som sedan behandlas i Kommunstyrelsen.

- **Upphandlingsråd**

Rådets uppgift är att arbeta strategiskt med frågor inom koncerninköps område samt vara ett beredande organ för kommunstyrelsen i dessa frågor. Rådet ska löpande följa och vara informerade om verksamheten samt kunna fungera som ett bollplank för tjänsteorganisationen när det är lämpligt.

- **Kollektivtrafikeråd**

Västtrafik är huvudman för kollektivtrafiken i Borås, och även för huvuddelen av kollektivtrafiken till och från kommunen. Staden har dock påverkansmöjligheter. Kollektivtrafikerådets uppgift är att ta tillvara dessa möjligheter, bland annat genom att hålla sig väl informerat om relationen Västtrafik-Borås Stad fungerar, informera sig om Västtrafiks planer på kort och lång sikt. Rådet bereder ärenden om kollektivtrafiken till Kommunstyrelsen, och är bryggan mellan Kommunstyrelsen och utomstående intressenter (Västtrafik, Västra Götalandsregionen, kollektivtrafikoperatörer m fl). Gruppen ska också vara en brygga internt mellan de parter inom Borås Stad som är berörda av kollektivtrafikfrågor. Rådet ska även fungera som avstämningspunkt för samtalen som förs i stadstrafikforum och samråd om trafikplan med Västtrafik.

Av besluten framgår även att råden är beredningar under Kommunstyrelsen och består av en person ifrån varje parti som finns representerade i Kommunfullmäktige. Respektive råd ska sammanträda tio gånger per år. Rådets möten administreras av tjänstepersoner på Stadsledningskansliet.

De politiska råden har vid sina möten under 2023 upprättat minnesanteckningar som även har diarieförts.²⁶ För digitaliserings- och innovationsrådet och kollektivtrafikerådet har minnesanteckningarna sedan tagits upp till Kommunstyrelsen som anmälningsärenden.²⁷ Minnesanteckningar för klimatrådet har tagits upp till Kommunstyrelsen som anmälningsärende vid ett tillfälle avseende ett sammanträde under 2023. För upphandlingsrådet har inga minnesanteckningar anmälts till Kommunstyrelsen under 2023.

²⁵ Kommunstyrelsens protokoll 2022-12-05 §§ 457, 458, 459, 460

²⁶ För digitaliserings- och innovationsrådet har minnesanteckningar från fem möten diarieförts. För klimatrådet har minnesanteckningar från sju möten diarieförts. För upphandlingsrådet har minnesanteckningar från åtta möten diarieförts. För kollektivtrafikerådet har minnesanteckningar från åtta möten diarieförts.

²⁷ För digitaliserings- och innovationsrådet har minnesanteckningar från sex möten anmälts till Kommunstyrelsen under 2023; 2023-05-22, 2023-06-19, 2023-08-21, 2023-10-09, 2023-10-23, 2023-12-18. För kollektivtrafikerådet har minnesanteckningar från åtta sammanträden anmälts under 2023; 2023-03-13, 2023-05-08, 2023-05-22, 2023-08-21 (2st), 2023-10-09, 2023-11-06, 2023-12-18. För klimatrådet har minnesanteckningar från ett sammanträde anmälts 2023-11-02.

Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattningar av de fördjupade granskningarna.

Granskning av Borås Stads delårsrapport 2023

Första revisorsgruppen har granskat Borås Stads delårsrapport januari-augusti 2023. Vår bedömning baseras på en genomgång av Kommunstyrelsens redovisning och analys i delårsrapporten, och på en översiktlig granskning av Stadens bokslut och sammanställda redovisning. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, God revisionssed i kommunal verksamhet och i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningens utgångspunkter är följsamhet till lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer.

Grundat på den översiktliga granskningen av delårsrapporten har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att det prognostiserade resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som Kommunfullmäktige fastställt i Borås Stads budget 2023. Första revisorsgruppen konstaterar, utifrån den helårsprognos som lämnas i delårsrapporten, att Kommunstyrelsen bedömer att det lagstadgade balanskravet kommer att uppfyllas. Första revisorsgruppen ser ingen anledning till att göra en annan bedömning, beaktat de osäkerhetsfaktorer som en prognos innebär.

Första revisorsgruppen bedömer att balanskravsutredningen i delårsrapporten inte helt följer uppställningen enligt RKR R15 Förvaltningsberättelse. Första revisorsgruppen bedömning är att vissa poster i balansräkningen riskerar att vara i strid med LKBR 6 kap. § 8 och ska därför inte tas upp i balansräkningen.

I delårsrapporten genomförs inte en samlad bedömning om Borås Stads mål för god ekonomisk hushållning kommer uppnås under 2023. I delårsrapporten saknas även en prognos för helåret och en redogörelse för koncernens mål för god ekonomisk hushållning.

Kommunfullmäktiges budgetbeslut 2023 innehåller fyra strategiska visionsområden och tolv fokusområden. Första revisorsgruppen konstaterar att delårsrapporten inte innehåller upplysningar och prognos om den förväntade utvecklingen av dessa. Det saknas vidare upplysningar om verksamhetens utfall utifrån målen om god ekonomisk hushållning enligt RKR R17 Delårsrapport. Första revisorsgruppen bedömer att det i delårsrapporten saknas en tillräcklig tydlig avrapportering av mål och uppdrag för att det ska vara möjligt att bedöma om det prognostiserade resultatet är förenligt med de verksamhetsmål som Kommunfullmäktige beslutat om i Borås Stads budget 2023.

Enligt Första revisorsgruppens bedömning innebär avvikelserna att balanskravsutredningen i delårsrapporten inte är rätt uppställd och svårigheter i att bedöma om målen för god ekonomisk hushållning uppnås. Om samtliga dessa avvikelser kvarstår i årsredovisningen 2023 medför förhållandena en risk för att Stadsrevisionen inte kan rekommendera Kommunfullmäktige att godkänna årsredovisningen. Första revisorsgruppen konstaterar att Kommunfullmäktige behandlar delårsrapporten i november månad, vilket medför att tiden för att vidta åtgärder före årets slut blir mycket kort. Första revisorsgruppen bedömer mot denna bakgrund att perioden för delårsrapporten och dess behandling i Kommunfullmäktige ligger för sent för att kunna utgöra ett underlag för styrning

Granskning av resursfördelningsmodellen

Kommunforskning i Västsverige (KFi) har på uppdrag av Stadsrevisionen i Borås Stad genomfört en granskning av Borås Stads resursfördelningsmodell. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnderna och Kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig budgettilldelning, ekonomistyrning, uppföljning och kostnadskontroll.

Sammantaget observerar KFi en väl etablerad och traditionell resursallokeringsprocess som sker med en betoning på totalkostnadskontroll och viss försiktighet. Det konstateras i rapporten att resursfördelningen är stabil, konsekvent och decentraliserad. KFi konstaterar dock i rapporten att relationen mellan ekonomi och verksamhet är svag. KFi lyfter i rapporten även fram några risker som Stadsrevisionen bedömer behöver beaktas i ett framtida utvecklingsarbete:

- Förlitan på informellt politiskt ansvarstagande, vilket kan vara problematiskt i ett instabilt politiskt landskap.
- Metoden att generellt räkna upp föregående års budget ger bristande förutsättningar för omprövningar och effektivitet.
- Svag koppling mellan resursallokering och politiska mål i styrningen, vilket kan leda till bristande samspel och effektivitet. Detta kan leda till att vissa dimensioner av kommunens verksamhet inte styrs som avsett eller i linje med uttryckta ambitioner.
- Ett kortsiktigt fokus i budgetarbetet, med begränsad tid för planering och risk för konserverande effekter.
- Formuleringen av ekonomiskt ansvar är inte helt tydlig på förvaltningsnivå. Detta bl.a. då förvaltningarna inte är egna balansenheter och får flytta med sig över-/underskott mellan åren.
- Risker med det sätt resurserna allokeras på kan komma att aktualiseras på grund av bl.a. förändringar i verksamheten/kommunen eller ändrade omvärldsbetingelser.

Det finns inget i KFi:s rapport som talar för att långsiktighet eller helhetssyn stärks eller gynnas av det befintliga sättet att arbeta med budgetering och resursfördelning. Detta kan inte heller antas stärka samarbetet mellan kommunens förvaltningar.

Enligt Stadsrevisionens bedömning behöver rapportens slutsatser ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete av resursfördelningsmodell, budgetprocess och ekonomistyrning.

Granskning av Borås Stads arbete mot trångboddhet

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads arbete mot trångboddhet. Granskningens syfte är att kartlägga hur de kommunala bostadsbolagen och de ansvariga nämnderna arbetar när det gäller trångboddhet. Granskningen syftar även till att bedöma om hanteringen är ändamålsenlig.

Stadsrevisionen bedömer att Kommunstyrelsen delvis följer upp trångboddheten i Borås Stad på ett ändamålsenligt sätt. Detta genom arbetet i Socialt hållbart Borås och genom Fritids- och folkhälsönämndens kunskapsunderlag och välfärdsbokslut. Stadsrevisionen bedömer att olika aspekter på trångboddhet tydligare bör beaktas i arbetet med de nya riktlinjerna för bostadsförsörjning. Detta särskilt mot bakgrund av att trångboddheten i Borås är större än i jämförbara kommuner. Stadsrevisionen bedömer även att styrning, samordning, roll- och ansvarsfördelning inom området kan förtydligas för berörda nämnder och bolag.

Granskning av försystem till ekonomisystemet i Borås Stad

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet Agresso Unit4. Granskningen syftar till att bedöma om integrationen mellan externa system (försystem) och Borås Stads ekonomisystem Agresso Unit4 bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk när det gäller bokföring och redovisning. Granskningen syftar även till att granska om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Granskningen visar att sammanlagt tolv försystem integreras till ekonomisystemet.

Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha en aktuell processbeskrivning. Detta för att hanteringen ska leva upp till bokföringslagens regelverk. Respektive nämnd behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas.

Uppföljande granskning av Borås Stads personalpolitik

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av Borås Stads personalpolitik. Uppföljningen syftar till att genomföra en uppföljning av granskningen av Borås Stads personalpolitik från 2015 och bedöma i vilken utsträckning identifierade brister i delar av 2015 års granskning har åtgärdats.

Sammanfattningsvis bedömer Stadsrevisionen att bristerna inom områdena konkurrenskraftiga löner, förmåner och kompetensutveckling till stor del är åtgärdade. Bristerna när det gäller uppföljning, lönespridning, löneöversyn och hållbart arbetsliv bedöms som delvis åtgärdade. De brister som konstaterades i 2015 års granskning när det gäller personalpolitikens styrning och den centraliserade lönesättningen bedöms till största delen kvarstå.

Det framkommer i granskningen att Kommunstyrelsens hantering när det gäller lönebeslut vid rekrytering i andra nämnders verksamhet saknar stöd i styrelsens reglemente. Stadsrevisionens bedömning är att hanteringen är att betrakta som obehörigt beslutsfattande. Förhållandena innebär att ett stort antal obehöriga lönebeslut har fattats under 2023. Kommunstyrelsen behöver enligt Stadsrevisionens bedömning säkerställa att behöriga lönebeslut fattas när det gäller rekrytering i Borås Stads verksamheter.

Granskningen visar att kompetensförsörjningsutmaningen för Borås Stads verksamheter är tilltagande. Kommunstyrelsen och nämnderna behöver med utgångspunkt i denna utveckling säkerställa en ändamålsenlig styrning av personalpolitiken som möjliggör att Kommunfullmäktiges mål inom området kan uppnås.

Granskning av Borås Stads årsredovisning 2023

Första revisorsgruppen har granskat Borås Stads årsredovisning 2023. Granskningen har grundats på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer av väsentlig betydelse för resultat och ställning.

Första revisorsgruppen bedömning är att Borås Stads årsredovisning i huvudsak är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallag, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt god redovisningssed.

Resultat, ekonomisk ställning och räkenskaper redovisas på ett i huvudsak rättvisande sätt. Balanskravet är uppfyllt.

Första revisorsgruppen bedömer sammantaget att årsredovisningen till stora delar är förenlig med de mål som Kommunfullmäktige beslutat om gällande god ekonomisk hushållning. Borås Stads årsredovisning behöver dock utvecklas till kommande år gällande sammanställning och analys av verksamhetsperspektiven i förhållande till god ekonomisk hushållning. Första revisorsgruppen noterar att styr- och ledningssystemet är under uppbyggnad och ska fullt ut implementeras under 2024. Första revisorsgruppen bedömer därmed att Borås Stads årsredovisning inte fullt ut följer RKR R15 avseende God ekonomisk hushållning.

När det gäller tre avsättningar bedöms dessa inte ha genomförts i enlighet med LKBR samt rekommendation RKR R9.

I Borås Stads årsredovisning framhålls att den i första hand är ett analyserande beslutsunderlag för Kommunfullmäktige. Första revisorsgruppen noterar att årsredovisningen har fortsatt att utvecklas i jämförelse med tidigare år. Ytterligare utveckling av årsredovisningen är av vikt för att tydliggöra kommunens utveckling för Kommunfullmäktige, kommuninvånare och andra intressenter.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för intern kontroll. Ansvaret innefattar bl.a. att nämnden ska genomföra riskanalys, upprätta plan för intern kontroll och genomföra uppföljning av planen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Kommunstyrelsen har antagit nya riktlinjer och anvisningar för intern kontroll 21 augusti 2023. Kommunstyrelsen har genomfört en egen riskanalys som identifierade 36 risker. Riskbilder har identifierats inom områdena styrning och ledning, personal, ekonomi och egen verksamhet. När det gäller risker inom området egen verksamhet noterar Stadsrevisionen att risker har identifierats endast för en del av Kommunstyrelsens verksamhet/avdelningar. Kommunstyrelsens förvaltning består av nio avdelningar. Det pågår ett arbete vid Stadsledningskansliet som avser att göra samtliga avdelningar delaktiga i riskanalysarbetet. I riskanalysen identifierades sex risker som skulle föras över till planen för intern kontroll 2023. Planen för intern kontroll omfattade sju kontrollmoment i förhållande till sju olika riskbilder. En av riskerna som beskrivs i Kommunstyrelsens plan för intern kontroll finns inte angiven i styrelsens riskanalys. Samtliga sju kontrollmoment är avrapporterade till Kommunstyrelsen den 15 januari 2024 genom uppföljning av intern kontroll 2023.²⁸

Av uppföljningen framgår att ett kontrollmoment inte helt har genomförts enligt plan. Kontrollmomentet avsåg stickprov på 20 st. nämndsprotokoll och 20 st. bolagsprotokoll. Endast stickprovet avseende bolagsprotokollen har genomförts enligt uppföljningen. Detta då Stadsledningskansliet identifierat att nämndsprotokoll inte anmäls till Kommunstyrelsen löpande. Ett kontrollmoment i planen för intern kontroll stämmer inte fullt ut jämfört med den angivna riskbilden i Kommunstyrelsens riskanalys. Risken avser att beslut inte kan tas då beslutsunderlag hänvisar till bilagor som saknas i ärendet. Kontrollmomentet i förhållande till risken är ett stickprov avseende 20 Kommunstyrelsebeslut att beslutet är juridiskt korrekt. Avseende två kontrollmoment framkommer i uppföljningen av den interna kontrollen att avvikelser noterats i kontrollernas utfall. Det framgår dock ingen bedömning avseende behovet av åtgärder för att åtgärda de identifierade avvikelserna. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller i övrigt analyser och åtgärder.

Nämndmöte

Nämndmöte genomfördes den 21 augusti 2023 med Kommunstyrelsen, förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid revisionskontoret och förvaltningsledning.

²⁸ Kommunstyrelsen, Uppföljning intern kontrollplan 2023, 2023-01-15 Dnr KS 2023-00856 1.2.3.2

Bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut avseende grunduppdrag, fokusområden, indikatorer och uppdrag samt resurser. Bedömning sker även med utgångspunkt i de reglementen som gäller för nämnden och Borås Stads styr- och ledningssystem. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2023.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på redovisning när det gäller nämndens grunduppdrag, uppnådda indikatorer och helt genomförda uppdrag för året. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår indikatorer respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

Grunduppdrag

Av Kommunstyrelsens årsredovisning framgår hur styrelsen under året fullgjort 15 av de ca 58 olika uppgifter som ålagts Kommunstyrelsen i reglementet. I årsredovisningen framgår även hur fyra av de ca 26 uppgifter där Kommunfullmäktige delegerat beslutanderätt till Kommunstyrelsen har fullgjorts. Kommunstyrelsen har i årsredovisningen endast i vissa delar redovisat hur styrelsen har fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet. Redovisningen av Kommunfullmäktiges grunduppdrag behöver utvecklas till kommande år.

Av Kommunstyrelsens årsredovisning framgår i huvudsak hur styrelsen arbetat för att uppfylla nämndens grunduppdrag i Kommunfullmäktiges budget 2023.

Kommunstyrelsen har inte uppnått tre av de fem indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt för att följa upp grunduppdraget. Det genomförs inga analyser i årsredovisningen avseende de indikatorer som inte uppnås. Det framgår inte heller några förklaringar till varför indikatorerna inte uppnås eller vilka åtgärder i syfte att nå indikatorerna som Kommunstyrelsen genomfört under året. Stadsrevisionen noterar att indikatorerna för att följa upp grunduppdraget endast följer upp en mindre del av Kommunstyrelsens grunduppdrag enligt de reglementen som gäller för styrelsen. Indikatorerna avser även endast en mindre del av grunduppdraget i Kommunfullmäktiges budget 2023.

Kommunstyrelsen anger i årsredovisningen verksamhetsmått från Kommunfullmäktiges budget 2023 för samtliga fyra verksamhetsmått. Verksamhetsmåttens utfall för 2023 redovisas inte i årsredovisningen. Verksamhetsmåttens kommenteras eller analyseras inte i årsredovisningen. Verksamhetsmåttens utfall för året behöver till kommande år ingå i årsredovisningen.

Den samlade bedömningen när det gäller nämndens grunduppdrag är att Kommunstyrelsens årsredovisning endast i vissa delar redogör för hur styrelsen fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet. Avseende redovisning av Kommunfullmäktiges grunduppdrag i budget 2023 bedöms årsredovisningen i huvudsak redogöra för hur nämnden fullgjort sitt grunduppdrag. Kommunstyrelsen har inte uppnått tre av de fem indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt. Det genomförs inga analyser i årsredovisningen avseende de indikatorer som inte uppnåtts. Det framgår inte heller några förklaringar till varför indikatorerna inte uppnås eller vilka åtgärder i syfte att nå målen som Kommunstyrelsen genomfört under året.

Verksamhetsmåttens utfall för året behöver till kommande år ingå i årsredovisningen. Kommunstyrelsens redovisning av grunduppdraget behöver utvecklas till kommande år. Bristerna i Kommunstyrelsens redovisning av grunduppdraget medför att Stadsrevisionen inte fullt ut kan bedöma om verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt under 2023.

Nya uppdrag

Kommunstyrelsen har avseende 2023 fått två uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Inget av Kommunfullmäktiges två uppdrag har genomförts under året.

Utöver de nya uppdragen redovisar Kommunstyrelsen i årsredovisning 2023 även genomförandet av sammantaget 17 äldre uppdrag som Kommunfullmäktige beslutat om under åren 2015-2022. Av de 17 äldre uppdragen är elva uppdrag från Kommunfullmäktige fortfarande inte genomförda under 2023.

Genomförandet av Kommunfullmäktiges uppdrag bedöms som bristfälligt och är fortsatt ett utvecklingsområde för Kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges fokusområden

Kommunstyrelsen har för året inte beslutat om hur styrelsen bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden eller dess uppföljning och samarbeten. Detta är inte i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem. Förhållandena bedöms behöva utvecklas till kommande år.

Resurser

Kommunstyrelsen redovisar totalt, för samtliga tre budgetramar, ett överskott på ca 7,6 mnkr jämfört med budget. Ramen för Stadsledningskansliet redovisar ett överskott på ca 2,0 mnkr. Ramen för kommungemensam verksamhet redovisar ett underskott på ca 0,7 mnkr. Ramen för samhällsbyggnad redovisar ett överskott på ca 4,8 mnkr. Stadsrevisionen noterar att bufferten inte är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget. Resultaträkningen för ramarna avseende Stadsledningskansliet och Samhällsbyggnadsförvaltning stämmer inte gentemot avstämning med ekonomisystemet. Avvikelserna finns i årsredovisningens ekonomiska sammandrag avseende båda ramarna. Stadsrevisionen noterar även att siffrorna i tabellen i årsredovisningen som avser sammanställning av investeringsvolymerna inte stämmer jämfört med den övriga investeringsredovisningen.

Arbetsgivarpolitik

Kommunstyrelsen redogör i budget och årsredovisning för nämndens arbetsgivarpolitik, vilket är i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem.

Fördjupade granskningar

Första revisorsgruppen har granskat Borås Stads delårsrapport januari-augusti 2023. Bedömningen är att balanskravsutredningen i delårsrapporten inte helt följer uppställningen enligt RKR R15 Förvaltningsberättelse. Vissa poster i balansräkningen riskerar att vara i strid med LKBR 6 kap. § 8 och ska därför inte tas upp i balansräkningen. I delårsrapporten genomförs inte en samlad bedömning om Borås Stads mål för god ekonomisk hushållning kommer uppnås under 2023. I delårsrapporten saknas även en prognos för helåret och en redogörelse för koncernens mål för god ekonomisk hushållning. Bedömningen är att det i delårsrapporten saknas en tillräcklig tydlig avrapportering av mål och uppdrag för att det ska vara möjligt att bedöma om det prognostiserade resultatet är förenligt med de verksamhetsmål som Kommunfullmäktige beslutat om i Borås Stads budget 2023. Enligt Första revisorsgruppens bedömning innebär avvikelserna att balanskravsutredningen i delårsrapporten inte är rätt uppställd och svårigheter i att bedöma om målen för god ekonomisk hushållning uppnås. Om samtliga dessa avvikelser kvarstår i årsredovisningen 2023 medför förhållandena en risk för att Stadsrevisionen inte kan rekommendera Kommunfullmäktige att godkänna årsredovisningen.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av resursfördelningsmodellen i Borås Stad. Enligt Stadsrevisionens bedömning behöver rapportens slutsatser ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete av resursfördelningsmodell, budgetprocess och ekonomistyrning.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av trångboddhet i Borås Stad. Stadsrevisionen bedömer att Kommunstyrelsen delvis följer upp trångboddheten i Borås Stad på ett ändamålsenligt sätt. Detta genom arbetet i Socialt hållbart Borås och genom Fritids- och folkhälsonämndens kunskapsunderlag och välfärdsbokslut. Stadsrevisionen bedömer att olika aspekter på trångboddhet tydligare bör beaktas i arbetet med de nya riktlinjerna för bostadsförsörjning. Detta särskilt mot bakgrund av att trångboddheten i Borås är större än i jämförbara kommuner. Stadsrevisionen bedömer även att styrning, samordning, roll- och ansvarsfördelning inom området kan förtydligas för berörda nämnder och bolag.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet. Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha en aktuell processbeskrivning. Detta för att hanteringen ska leva upp till bokföringslagens regelverk. Respektive nämnd behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning. Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas.

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av Borås Stads personalpolitik. Stadsrevisionen bedömer att bristerna inom områdena konkurrenskraftiga löner, förmåner och kompetensutveckling till stor del är åtgärdade. Bristerna när det gäller uppföljning, lönespridning, löneöversyn och hållbart arbetsliv bedöms som delvis åtgärdade. De brister som konstaterades i 2015 års granskning när det gäller personalpolitikens styrning och den centraliserade lönesättningen bedöms till största delen kvarstå. Det framkommer i granskningen att Kommunstyrelsens hantering när det gäller lönebeslut vid rekrytering i andra nämnders verksamhet saknar stöd i styrelsens reglemente. Stadsrevisionens bedömning är att hanteringen är att betrakta som obehörigt beslutsfattande. Förhållandena innebär att ett stort antal obehöriga lönebeslut har fattats under 2023. Kommunstyrelsen behöver enligt Stadsrevisionens bedömning säkerställa att behöriga lönebeslut fattas när det gäller rekrytering i Borås Stads verksamheter.

Granskningen visar att kompetensförsörjningsutmaningen för Borås Stads verksamheter är tilltagande. Kommunstyrelsen och nämnderna behöver med utgångspunkt i denna utveckling säkerställa en ändamålsenlig styrning av personalpolitiken som möjliggör att Kommunfullmäktiges mål inom området kan uppnås.

Första revisorsgruppen har granskat Borås Stads årsredovisning 2023. Bedömningen är att Borås Stads årsredovisning i huvudsak är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallag, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt god redovisningssed. Resultat, ekonomisk ställning och räkenskaper redovisas på ett i huvudsak rättvisande sätt. Balanskravet är uppfyllt.

Första Revisorsgruppen bedömer sammantaget att årsredovisningen till stora delar är förenlig med de mål som Kommunfullmäktige beslutat om gällande god ekonomisk hushållning. Borås Stads årsredovisning behöver dock utvecklas till kommande år gällande sammanställning och analys av verksamhetsperspektiven i förhållande till god ekonomisk hushållning. Revisionskontoret noterar att styr- och ledningssystemet är under uppbyggnad och ska fullt ut implementeras under 2024. Revisionskontoret bedömer därmed att Borås Stads årsredovisning inte fullt ut följer RKR R15 avseende God ekonomisk hushållning. När det gäller tre avsättningar bedöms dessa inte ha genomförts i enlighet med LKBR samt rekommendation RKR R9.

Intern kontroll

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämnden har inte fullt ut genomfört ett av kontrollmomenten som ingår i planen för intern kontroll. Ett kontrollmoment i planen för internkontroll stämmer inte fullt ut jämfört med den angivna riskbilden i Kommunstyrelsens riskanalys. Avseende två kontrollmoment framgår inga åtgärder för att åtgärda de identifierade avvikelserna. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller i övrigt analyser och åtgärder.

Sammanfattande bedömning

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten delvis har skötts på ett ändamålsenligt sätt. Brister i Kommunstyrelsens redovisning av grunduppdraget medför att Stadsrevisionen inte fullt ut kan bedöma om verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt under 2023. Kommunstyrelsens redovisning av grunduppdraget och Kommunfullmäktiges fokusområden behöver utvecklas till kommande år. Genomförandet av Kommunfullmäktiges uppdrag bedöms som bristfällig och är fortsatt ett utvecklingsområde för Kommunstyrelsen. Verksamheten bedöms från ekonomisk synpunkt ha skötts på ett tillfredsställande sätt. Kommunstyrelsen behöver dock avsätta en tillräckligt stor buffert. Den interna kontrollen bedöms mot bakgrund av de avvikelser som identifierats från Borås Stads regler för intern kontroll och de fördjupade granskningar som riktats mot Kommunstyrelsen under året som inte helt tillräcklig. Kommunstyrelsen behöver åtgärda de avvikelser som identifierats.

Andreas Ekelund
Revisionschef

Anna Sandström
Certifierad kommunal yrkesrevisor

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen